

Innhold

Forord	13
Kapittel 1 «Det gjer godt i hjarta!» Å møte dei minste med musikk	15
<i>Lena Skjerdal og Mari Engesæter</i>	
Samandrag	15
Innleiing	16
Eittåringens behov for tilknytning	18
Intersubjektivitet som fenomen	19
Oppstart i barnehage for eittåringar	19
Metode	20
Empiri	22
Avdelingsmøte i barnehagen	22
Utprøvingar og systematisering	23
Fokusgruppeintervju	25
Trygghet, trøyst og glede	25
Fellesskap og medverknad	26
Systematisering	27
Drøfting	27
Konklusjon	30
Kapittel 2 Skrivekvardag for barn i barnehagen	32
<i>Eli Bjørhusdal og Hilde Hofslundsengen</i>	
Samandrag	32
Introduksjon	32
Utforskande skrivning og barnehagelærar si rolle	33

Teoretisk rammeverk om tidleg skriving	34
Metode	36
Presentasjon av intervjuresultat og observasjonshendingar . . .	38
Barnehagelærer Karoline i Grøn barnehage om skriveaktivitetar	38
Skrivekvardag i Grøn barnehage: brevskriving til Pulverheksa	39
Barnehagelærer Henriette i Blå barnehage om skriveaktivitetar	41
Skrivekvardag i Blå barnehage: skriving på PC som utgangspunkt for rolleleik	42
Drøfting	44
Tilrettelegging for omgrepskunnskap	44
Tilrettelegging for prosedyrekunnskap	45
Tilrettelegging for genererende kunnskap	46
Avslutning	47

Kapittel 3 Barnehagelæreres praksis med barn

som stammer	49
<i>Kari-Anne Bottegaard Nass, Linn Stokke Guttormsen og Hilde Hofslundsengen</i>	
Sammendrag	49
Introduksjon	49
Hva er stamming?	50
Identifisering og kartlegging av stamming hos barnehagebarn	51
Stammebehandling for barnehagebarn	52
Hvorfor er det viktig at barn som stammer, får hjelp?	53
Barnehagelæreres kunnskap om og praksis med barn som stammer	54
Metode	55
Utvalg og prosedyre	55
Spørreskjema	56
Analyser	58
Resultater	58

Forståelse av barns talebrudd	58
I møte med foreldre til barn som stammer	59
Diskusjon	61
Å skille mellom stamming og normal ikke-flyt	62
Barnehagelærernes praksis når foreldre kontakter dem om stamming	63
Råd og prosedyrer	64
Spesifikke tilpasninger	65
Studiens begrensninger	66
Konklusjon	67
Kapittel 4 Barnehagelærrollen og regler	68
<i>Lisbeth Ljosdal Skreland</i>	
Sammendrag	68
Innledning	68
Regler i barnehagens hverdagsliv	69
Metodisk tilnærming og idealtyper som analyseverktøy	70
Regler, normer og verdier	71
Vokterrollen	73
Funksjonærrollen	74
Lærerrollen	75
Læreren kan være oppreist eller i barnas høyde	77
Oppdragerrollen	77
Medspillerrollen	78
Idealtyper, regler og barnehagelærerens ulike roller	79
Barnehagelærrollen fra medspiller til funksjonær?	81
Kapittel 5 Barnehagelærarens rolle i overgangen frå barnehage til skule	85
<i>Dag Skram</i>	
Samandrag	85
Innleiing	86
Overgang frå barnehage til skule	87
Forholdet mellom leik, læring og undervisning i overgangen frå barnehage til skule	88

Metode	91
Funn og drøfting	92
Korleis ser du på forholdet mellom leik, læring og undervisning?	92
Barnehagelærarrolla i overgangen frå barnehagen til skule	94
Heilskapleg læring og utvikling	95
Kva er viktig kunnskap og kompetanse ved skulestart?	96
Kontinuitet i overgangen mellom barnehage og skule	98
Avslutning	99

Kapittel 6 Primærkontaktsystemet i den flerkulturelle

barnehagen	101
<i>Johanna Birkeland</i>	
Sammendrag	101
Introduksjon	101
Nasjonale føringer og tidligere forskning	102
Forskningsdesign og metode	105
Resultat	107
Tettere oppfølging	107
Bygge tillit	109
Gjensidig forståelse	111
Drøfting	113
Konkluderende refleksjoner	115

Kapittel 7 Barnehagelæraren si betydning i relasjonsbygging

med foreldre i foreldresamtalar	117
<i>Astrid Bakken og Kirsten Flaten</i>	
Samandrag	117
Introduksjon	117
Kvifor er foreldresamarbeid avgjerande?	119
Samarbeid gjennom god dialog	120
Barnehagelæraren sin relasjonskompetanse	121
Foreldreutvalet for barnehagar (FUB)	121
Korleis kan foreldre medverke?	122

Metode	123
Analyse	124
Resultat	125
Kva vektlegg barnehagelærarar i foreldresamtalen	125
Barnehagelærarar sine strategiar for samtalar som krev noko ekstra	127
Kommunikasjon og relasjonskompetanse	128
Drøfting	129
Faktorar som påverka	132
Fagkompetanse hjå barnehagelærarar	133
Studien si avgrensing	133
Avslutning	134

Kapittel 8 Barnehagelæreres erfaringer med samarbeid med foreldre med polsk bakgrunn	135
<i>Sigrid Bøyum og Kristin Rostad Gangstad</i>	
Sammendrag	135
Innledning	135
Foreldresamarbeid i en flerkulturell barnehage	137
Kultur og kulturforståelse	140
Metode	141
Etiske og metodiske refleksjoner	142
Resultater	142
Tilrettelegging av foreldresamarbeidet	142
Språklige utfordringer	143
Tilpasningsdyktige foreldre	144
Kulturelle forskjeller	144
Diskusjon	145
Likeverdig foreldresamarbeid eller ensidig informasjon fra barnehagens side?	146
Mulighet til medvirkning eller forventning om tilpasning?	147
Studiens begrensninger	149
Konklusjon	149

Kapittel 9 Å vere ein fleirkulturell barnehage – moglegheiter og utfordringar i kvardagspraksis	151
<i>Merete Normes-Nymark og Ane Bergersen</i>	
Samandrag	151
Introduksjon	151
Kultursensitivitet i praksis	153
Freire, minoritet og majoritet	154
Bourdieu, sosiale agentar og posisjonar	154
Metodiske val	155
Analyseprosess	156
Ethiske utfordringar og avgrensingar i studien	157
Resultat	158
Barnehage A	158
Barnehage B	160
Barnehage C	160
Barnehage D	161
Drøfting	162
Avslutning	167
Kapittel 10 Interkulturell kompetanseutvikling – ein studie om leiing av barnehagepersonalet som lærer å lære om foreldresamarbeid	168
<i>Anne Grethe Sønsthagen og Sigrid Bøyum</i>	
Samandrag	168
Introduksjon	169
Bakgrunn	170
Leining av læring og kompetanseutvikling i barnehagen	171
Metode og bakgrunn	173
Barnehagelæraren si leiing av interkulturell kompetanseutvikling for å sikre eit likeverdig foreldresamarbeid	176
Resultat 1: Leining av interkulturell kompetanseutvikling førte i hovudsak til ei endring på eit individuelt nivå, men også på eit kollektivt nivå	176

Resultat 2: Kommunikasjon, tryggleik og inkludering – tre faktorar for å sikre eit likeverdig foreldresamarbeid	178
Diskusjon – korleis leie og støtte personalet i å sikre eit likeverdig foreldresamarbeid gjennom arbeid med interkulturell kompetanseutvikling?	180
Korleis leie interkulturell kompetanseutvikling på eit kollektivt nivå?	181
Korleis leie og støtte personalet for å sikre eit likeverdig foreldresamarbeid?	183
Atterhald	185
Konklusjon	185

Kapittel 11 «Vi blander alt sammen» –

barnehagelærerstudenters forståelse av begrepet

pedagogisk ledelse	187
<i>Ane Bergersen, Merete Nornes-Nymark og Hege Fimreite</i>	
Sammendrag	187
Introduksjon	188
Pedagogisk ledelse	189
En mye brukt ledelsesmodell i barnehagelærerutdanningen	190
Pedagogisk ledelse og stillingsbenevnelsen pedagogisk leder	192
Helhetlig faglig ledelse	192
Metodisk tilnærming	193
Datainnsamling	193
Prosedyrer for koding, bearbeiding og analyse	194
Ethiske og kritiske vurderinger	195
Presentasjon av funn og analyse	195
Pedagogisk ledelse som arbeid utført av pedagogisk leder	196
Pedagogisk ledelse som ledelse av aktiviteter med barn	196
Pedagogisk ledelse som ledelse av medarbeidere og ledelse av lærings- og utviklingsprosesser	197

Pedagogisk ledelse som helhetlig refleksiv ledelse	197
Diskusjon	198
Fra begrepet pedagogisk ledelse til profesjonsfaglig ledelse i barnehagen	200
Konklusjon	203
Forfatterpresentasjoner	205
Litteraturliste	209